

Nr. 2(136)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2023. gada 6. februāris

PLĀNS IR TIKAI PLĀNS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Sākoties gada īsākajam mēnesim, kas ir arī pēdējais ziemas valdīšanas mēnesis, gribu parunāt par plāniem, kuriem cilvēki neredzi nododas gada sākumā. Tie var būt gan privātie, gan darba plāni. Šoreiz nav runa par apņemšanos kaut ko izdarīt vai, gluži pretēji, kaut ko vairs nedarīt savā dzīvē. Runa ir par plāniem, ar noteiktu darbību kopumu, lai sasniegtu kādu konkrētu mērķi ar konkrētu rezultātu.

Ikviena plāns, lai arī cik detalizēti un pārdomāti izstrādāts, ir pakļauts ne tikai cilvēciskam faktoram, bet arī ārējiem apstākļiem. Tāpēc ne visus, īpaši ilgtermiņa, plānus izdodas realizēt. Lai cik skumji tas arī nebūtu!

Viens no šādiem nerealizētiem 2022. gada plāniem bija 100-gades svinības par godu Braila pierakstam latviešu valodā. Bija plānots izdot šim notikumam veltītu pastmarku, taču Latvijas Pasts to noraidīja. Diemžēl Latvijā Braila pierakstam nav piešķirta valstiska nozīmē. Arī grāmatas, kas reproducētas Braila rakstā netiek uzskatītas par vienu no grāmatniecības jomām.

Par to liecina arī situācija ar Braila raksta grāmatu uzglabāšanu nākamajām paaudzēm. Kā viens no uzdevumiem grāmatniecības vēstures saglabāšanai ir grāmatas viena eksemplāra uzglabāšana, kā to nosaka Obligāto eksemplāru likums. Attiecībā uz

Braila grāmatām, likums paredz, ka ikvienam, kurš izdevis grāmatu, ir pienākums nodot vienu tās eksemplāru Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (LNB). Tad LNB to nosūta Latvijas Neredzīgo bibliotēkai (LNerB), kura šo eksemplāru uzglabā. Šos pienākumus LNerB ir pildījusi kopš 1993. gada, uzglabājot savā krājumā gan grāmatas, kas tiek izsniegtas lasītājiem, gan Obligāto eksemplāru, kas lasītājiem netiek izsniegts. Te rodas jautājums: kāpēc šo Obligāto eksemplāru jāuzglabā LNerB, ja pārējo grāmatu eksemplārus, t.sk., palielinātās drukas un audiogrāmatu, uzglabā LNB? Tas ir neloģiski. Šie eksemplāri tikai aizņem LNerB grāmatu plauktus, par kuru izmantošanu LNerB ir spiesta maksāt nomas maksu.

Atgriežoties pie plāniem, šis izskatās viens no šī gada risināmiem jautājumiem. Lēmumu par to LNerB nevar pieņemt vienpersoniski, tāpēc plāna realizācija ir neskaidra.

Tomēr negribas gadu iesākt ar neprognozējamiem plāniem. Tāpēc minēšu pāris Braila raksta nodaļas izvirzītos plānus 2023. gadam:

- organizēt vairākus interesantus grāmatu atvēršanas svētkus;
- turpināt grāmatu tulkošanu vieglajā valodā, izskatot iespējas arī cita veida pielāgotiem tulkojumiem;
- piedalīties Vieglās Valodas mēneša aktivitātēs, kas notiks maijā;

- palielināt pielāgoto grāmatu palielinātā drukā un vieglajā valodā metienu, lai apmierinātu arvien pieaugošo pieprasījumu pēc tām.

Plāna neatņemama sastāvdaļa ir arī Braila raksta grāmatas. Šogad starp tām ir dzeja,

bērnu grāmatas, garīga rakstura literatūra, kā arī profesora Danilāna zelta likumi un ieskats Artūra Skrastiņa un Zanes Daudziņas dzīvē.

Šīs grāmatas noteikti tiks izdotas, bet vai tām būs lasītāji? Tas atkarīgs vienīgi no jums pašiem, mīlie «Bazūne» lasītāji!

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

2022. GADA LASĪTĀKĀS GRĀMATAS

Ieva Jēkabsons

LNerB bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Esam aizvadījuši saspringtu gadu — pasaulē virmo nemiers, kas pamanījies ielavīties arī mūsu domās un sirdīs. Atliek tikai cerēt, ka šis gads būs tas, kurā gaisma uzvarēs pār tumsu un ļaunums saņems pelnīto sodu.

Bet kā teicis R. M. Rilke: «Ak, cik labi būt starp cilvēkiem, kas lasa!» Es lasu, jūs lasāt, mēs visi lasām. Lasīšana mani vieno ar jums. Grāmatas mums ļauj ceļot, kad jāpaliek uz vietas, tās sniedz prieku un mierinājumu, ļauj aizmirsties un iepazīt citas realitātes. Tas attīsta fantāziju, valodu un empātiju. Tāpēc man prieks, ka jūs mīlat grāmatas, tāpat kā es.

Ieskatisimies, kādas tad bija lasītākās grāmatas 2022. gadā Latvijas Neredzīgo bibliotēkā?

Lasītākā **audiogrāmata** aizvadītajā gadā bija Maijas Pohodņevas un Modra Pelša grāmata «Kaķu vārdotāja». Tā ir grāmata priekam un optimismam, kas vēsta par sievieti vecumā pēc četrdesmit, kura saprot — dzīvesprieks un ticība mīlestībai jāatgūst jebkuriem līdzekļiem! Un to, kā izrādās, var paveikt, ja ņem talkā kaķi, makšķeri un vīrieti.

Otra lasītākā grāmata bija Džeimsa Heriots «Ik dzīva radība». Angļu veterinār-

ārsta Džeimsa Heriots grāmata dzirksti labsirdīgā humorā un atklāj brīnumainas īpašības gan cilvēkiem, gan dzīvniekiem. Autora atziņas ir dzīves apliecinājuma pilnas un pauž vienkāršas un dziļi labestīgas patiesības.

Savukārt trešā lasītākā audiogrāmata bija Daigas Mazvērsītes «Uldis Stabulnieks. Tik un tā». Tā ir par komponistu, pianistu un dziedātāju Uldi Stabulnieku un, kā raksta pati grāmatas autore D. Mazvērsīte: «U. Stabulnieka daiļrades nozīmi vislabāk raksturo dziesma «Tik un tā».» Tāpēc grāmatai arī tāds nosaukums.

Vislasītākā grāmata **palielinātā drukā** 2022. gadā bija Janas Egles stāstu krājums «Dzimšanas diena». Grāmatā apkopoti astoņi stāsti par sievietes dzīvi ikdienas ritumā atšķirīgos dzīves posmos un dažādu apstākļu ietekmē. Stāsti par ilgām un zaudējumiem, par vērtībām, alkām, vientulību, bailēm no nāves, pieķeršanos, mīlestību — kā tās transformējas mūža gaitā, kā ietekmē sievietes dzīves ceļu, liekot izcīnīt dažādas ārējas un iekšējas cīņas.

Otrajā vietā ierindojās Daces Rukšānes romāns «Krieva āda». Grāmatā aprakstītas mātes Emīlijas un meitas Meldras savstarpējās attiecības Latvijas 50., 60. gados. Viņas, lai gan dzīvo tumšā laikā, prot atrast gaismu — pelnot naudu ar kūku pasūtījumiem vai kleitu šūšanu, iegūstot draugus

un mīlestību, kas kaut uz mirkli izgaismo un piešķir dzirksti ikdienā.

Savukārt godpilnajā trešajā vietā bija Nellas no Krotas grāmata «Kumeļu sauks Delveris». Tas ir Rūdolfa Blaumaņa darba «Purva bridējs» varoņu Kristīnes un Edgara mīlestības stāsta turpinājums.

Lasītākā grāmata **Braila rakstā** — Kati Hiekapelto kriminālromāns «Kolibri». Annas Feketes pirmā darba nedēļa Kriminālizmeklēšanas nodaļā izvēršas spraiga — mežā atrasts jaunas sievietes liķis ar aciteku medaljonu kabatā. Pavisam drīz seko otrs noziegums. Viss liecina par sērijveida slepkavu. Vai Annai izdosies saprast, kurš vai kura ir Kolibri, pirms cietīs vēl kāds? Un ko tas viņai maksās? To jums varēs pateikt tikai tie, kas paši šo grāmatu izlasījuši!

Arī otrajā vietā kriminālromāns — Kati Hiekapelto «Tumsa». Arī šī grāmatas varone ir policijas izmeklētāja Anna Fekete. Viņa atgriežas dzimtajā pilsētiņā un, apstākļu spiesta, uzsāk neatkarīgu izmeklēšanu. Atrastie pavedieni aizved negaidītā virzienā.

Bet trešā lasītākā grāmata Braila rakstā bija Aleksa Maiklīdesa trilleris «Klusējošā paciente». Alīša Berensone raksta dienasgrāmatu, lai apliecinātu mīļotajam vīram, ka viņai viss ir kārtībā. Viņa nekādi nevēlētos Gabrielu satraukt vai sāpināt. Tad kādu vakaru atskan vairāki šāvieni. Gabriels ir nogalināts, un policija uzskata, ka vainīga ir Alīša. Viņa atsakās bilst kaut vārdu. Psihoterapeits Teo Fābers ir pārliecināts, ka spēs profesionāli palīdzēt Alīšai, lai gan vairākiem citiem speciālistiem iepriekš tas nav izdevies. Tiekoties ar Alīšu un lasot kolēģu pierakstus, Teo atklāj, ka sievietes klusēšanai, visticamāk, ir daudz nopietnāks iemesls, nekā pirmajā brīdī šķitīs.

Lasītākā grāmata **parastajā iespiedrakstā** bija Daigas Mazvērsītes «Mirgo mana Margarita». Grāmatā Margaritas Vilcānes dzīve atspoguļo lielos vēsturiskos samezģojumus, kādus piedzīvojuši daudzi latvieši: pasaulē nākšana Sibīrijā, pēckara plānā maize, patstāvīgas dzīves sākšana «no nulles», smags ikdienas darbs padomju gados, par ko neatkarīgā Latvija atalgoja ar niecīgu pensiju, sākotnēji atsakot pat pilsonību. Taču par īpašu cilvēku viņa padarīja talants — pāri visam Margaritas dzīvē valdīja nepārvarama vēlme dziedāt, un ar savas balss maģiju viņa apbūrusi miljoniem cilvēku.

Otrajā vietā bija Sandras Kalnietes «Tev būs četri vīri». Tas ir romāns par likteni, par sievietes spēku. «*Tev būs četri vīri un trīs bērni. Viens nedzimis, otrs — dzimis un miris, bet trešais nomiris jaunīns. Un tu pati radībās tā kā mirīsi, tā kā nemirīsi.*» Dīvains pareģojums jaunai meitenei, kura lidinās pusmetru virs zemes, jo ir iemīļusies un tic, ka šī mīlestība ilgs mūžību. Taču liktenim ir savi plāni.

Savukārt trešajā vietā — Ilze Freimane «Kafija diviem». Romānā tiek risinātas katrai sievietei labi saprotamas un būtiskas problēmas. Galvenā varone Gundega ir izskatīga, neatkarīga, uzņēmīga sieviete, kura nebaidās piecdesmit piecu gadu vecumā krasī mainīt savu dzīvi. Viņa atsakās no stabila, bet nemīlama darba birojā un ierastā labiekārtotā dzīvokļa un atver savu rokdarbu piederumu veikaliņu. Nu Gundegai šķietami ir tāda dzīve, par kādu viņa jau sen ir sapņojusi. Trūkst tikai viena — savas ģimenes, uzticama, līdzvērtīga vīrieša blakus.

Tāds, lūk, ir bijis 2022. gads grāmatās! Bet kāds būs 2023.? To rādīs laiks! Tāpēc elposim dziļi un palasīsim kādu labu grāmatu.

KATRAM SAVU BRĪNUMPĒRLI RAST!

Arvīds Gļauda

LNERB Rēzeknes filiālbibliotēkas lasītājs

*Brīnums — tāda trausla lieta,
Nenāk tas, ja tukša vieta,
Tam sirdī vietu rodi.
Ja tev prieks, tad citiem dodī.
/Kristīne Gļauda/*

Katrs mirklis ir skaists, ko radām mēs paši. Kā brīnums. Katra pateiktā doma un vārdi ir svētīgi, ja teikti no sirds. Dziesmas dāvā prieku un piepilda dvēseli. Tikšanās prieks Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Rēzeknes filiālbibliotēkā ir liels un emocionāli skaists.

12. janvārī Rēzeknes filiālbibliotēkā notika jauks un sirsnīgs pasākums «Katram savu brīnumpērli rast...», uz kuru pulcējās gan bibliotēkas pastāvīgie apmeklētāji, gan cieņi no Rēzeknes novada sociālās aprūpes centra struktūrvienībām «Pīlcene» un «Strūžāni». Pasākuma scenāriju šoreiz gatavoja un pasākumu vadīja bibliotēkas lasītāja Agnese Puisāne. Par spīti redzes traucējumiem Agnese Daugavpils Universitātes Mūzikas un mākslas fakultātē apgūst mākslas menedžmentu. Iepazīstinot ar viņu, bibliotēkas vadītāja Ināra Zeltiņa teica, ka tieši šeit, savā bibliotēkā, ir tā vieta, kur Agnesei krāt pieredzi kultūras pasākumu rīkošanā. Un ar pirmo pasākumu Agnese tika galā lieliski. Var tikai apbrīnot, cik veikli, kamēr uzstājās citi, Agnese ik pa laikam ieskatījās Braila rakstā izdrukātajā scenārijā. Pašas sacerētās četrrindes un teksti mijās ar muzikāliem

priekšnesumiem, kuros arī apmeklētājus aicināja izkustēties — sist plaukstas, sadoties rokās un kustēties mūzikas ritmā. Tāpat bijām patikami pārsteigti, klausoties Agneses dziedājumā, kad viņa izpildīja dziesmas «Māte Marija», «Divi eņģeļi» un «Uzsnīga sniedziņš balts». Pavisam nemanot kopā ar Agnesi bijām savākuši «brīnumpērles», kuras palīdzēs mums būt laimīgiem šajā jaunajā gadā: miers, dzimtenes mīlestība, ticība, cerība, mīlestība, veselība, sapņu un radošu ideju piepildījums. Neizpalika pašsacerētā dzeja, ko lasīja Rūdolfs Linužs, Žanis Mežals, kā arī Arvīds un Kristīne Gļaudas.

Arī viesi no «Pīlcenes» sociālās rehabilitācijas Mārītes Brokas vadībā nebija ieradusies «tukšām rokām». Interesanti bija klausīties par Ziemassvētku svinēšanas tradīcijām, latviešu tautasdziesmas un jautri pasmieties par pensionāru dzīves plusiem viesu sagatavotajā humora gabalā. Vēl mums pīlcenieši iemācīja «ķert laimi». Skatot mūzikai, centāmies saķert pēc iespējas vairāk, lai pietiktu visam gadam. Paldies jums Rūta, Vija, Gunti, Aloiz, Anna un Mārīte!

Vēlāk jautri brīži un sarunas turpinājās pie skaisti klāta galda. Kopā dziedājām dziesmas un suminājām dzimšanas dienā komponistu — maestro Raimonu Paulu. Paldies visiem, kas rīkoja, piedalījās un bija kopā sirsnīgajā pasākumā! Lai ikviens avīzītes «Bazūne» lasītājs atrod savu brīnumpērli, kas palīdzēs būt stipriem un laimīgiem 2023. gadā!

Bazūne

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.